

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy óra 50 K Félévre 220 K
Negyedévre 110 K Egész évre 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Debrecenről Pécsig

Debrecenről Pécsig volt hangos az ország öt hónappal ezelőtt, amikor a kálvinista Róma történelmi multu büszke Sionját megalázták. Őklök emelkedtek a levegőbe, rekedtté rikácsolt hangok az emberek fülébe és szavakba burkolt sanda gyanut loptak bele a könnyen vévutra vezethető lelkekbe. Forró, izzó, szenvedéllyel telített volt a közhangulat. Az egész ország visszafojtott lélekzettel figyelt a Tiszántul metropolisára.

Nem lehetett tudni, hogy mikor lobban lángra a tüzes üszök, melyet pokolian kieszelt torv szerint dobtak a közvéleménybe azok, akiknek érdekében állott, hogy zavart és fejtelenséget támasszanak a keresztyen magyarság között.

Faji és nemzeti alaptulajdonságunknak, a nehezenmozdulásnak és a higgadt józanságnak köszönhető, hogy a közhangulatba dobott szemforgató gyanúsítgatás és az aktuális jelszavakba burkolt lelkiismeretlen lázítás nem érte el alávaló célját.

A kálvinista Róma nem borult lángba és a „kálvinista üldözés” rémeseje nem eredményezett kulturarcot Debrecenről Pécsig, a magyarországi kommunisták akkori és mai hadiszállásáig.

A habzó száju rendezők elesenededtek és jól vértezett mellvédjük mögött húzódtak meg. Előbb azonban ugyancsak frontot változtattak és a nagy attackot országos önnépléssel fejezték be. Jóindulatu, jóhiszemű és hályogos szemű hívő lelkek hallgatták a porhintő szónoklatokat a templomavatás költséges cécóján, ami többre került az anyagi válsággal küzdő egyházkerületnek, mint amennyit erős megrázkódtatás és nemesebb feladatok elmulasztása nélkül megbirhatott volna. A hamisság és alávaló alakoskodás orgiát ült Debrecenben akkor.

Azóta látszólagos csend van a kutmérgezők táborában és csak nekik kiosztott szerepeiket játsszák el ügyesen olykor-olykor a társulat felesküdtött tagjai. Hogy azonban mi készül a csend mögött, mit főznek újból az örögi laboratóriumban, ki tudhatna arra helyes feleletet adni? Az ő csendjük nem lehet a bünbánó magabaszállása, mert éltető elemük az erdítő zaj és az izgató vakláрма, amelyből a szereplés dícsőségét szeretik kihasználni.

Debrecenről Pécsig, sőt azontul Bécsig lehetne most ismét hangos az ország, mert fülüketítő diadalát üthetné az eltemetett és lábbaltaposott igazság. A tettesek fölött lát törvényt a hozzáférhetetlen magyar igazságszolgáltatás, a pécsi kommunista tettesek fölött, akik nem idegen helyre jöttek Debrecenbe és bizonyára nem utmutatás és utasítás nélkül végezték el rettenetes munkájukat. A keresztyen emberek igazsága azonban nem szokott harangzugást és dobpeigést követelni diadala napjára.

Csendben, zajtalanul vonul be diadalív nélkül oda, ahol mindenkor tanyázni szokott: a becsületes emberek lelkébe. S ahol megtalálta jó helyét, ott nem marad el természet-szerinti velejárá rokonérzete sem: a szívből fakadó, mélységes utálat és megvetés azok iránt, akik elég becsületesek voltak öt lábbal tiporni és hangjától megfosztani.

Az igazság betért a lelkünkbe és érezzük velejáráját szívünkben: a már bíránk előtt álló pécsi gonosztevők és debreceni szövetségeseik iránt.

Utóhangok a magyar-cseh tárgyalásokról

Buzát adunk fémért és vasért -- A határkiigazítás és a kisebbségek védelme tekintetében még nincs megegyezés

Prága, június 25. (M. T. I.) Gróf Teleki Pál volt magyar miniszterelnök a tegnapi miniszteri összejövetel végén a cseh sajtóiroda egyik képviselője előtt a következő nyilatkozatot tette:

— En voltam az, aki a dr Benessel való tárgyalásokat megkezdtem és szükségesnek tartom, hogy a két ország vezető férfiai és közvéleménye egymást megismerjék és egymáshoz közeledhessenek. Az a benyomásom, hogy a dolog lassabban megy, mint ahogyan az ügy érdekében kívánom. Összejövetelünknek problémája volt, hogy a trianoni békeszerződés témáját élethez és a két ország együttéléséhez alkalmazzuk. Ezen igyekezetünk annak belátásából keletkezett, hogy a szerződés szó szerint való alkalmazását nem lehet végrehajtani. Persze, nem volna nehéz a kormányoknál az említett probléma teljes megértésére találni. Sokkal fontosabb azonban, hogy a népek kölcsönösen megértsék egymást. Ezen célból majd bizonyos fájdalmas töviseket kell testünkől kibuzni. Remélem, hogy a cseh köztársaság közvéleményét is áthatja azon tudat, hogy törtéennek olyan dolgok, melyeket a másik fél elviselni nem képes.

Prága, június 25. A „Prager Tageblatt” írja: A marienbadi értekezleten sok mindent értek el. Nemesak azt sikerült biztosítani, hogy a cseh fém és vas ellenében magyar buzát esreljenek ki és hogy a cseh ipar túltöltött raktárainak nagy részét elhelyezhessék a magyar piacon, hanem azt is megállapították, hogy bizonyos politikai ellentétek áthidalhatók lesznek.

Magyarországnak a határkiigazításra vonatkozó kívánságát itt még nem teljesítették, de ezek meghallgatásra fognak találni, amennyiben a trianoni békeszerződéssel összeegyeztethetők, és amennyiben Magyarország biztosítékot fog nyújtani a barátságos szomszédi viszony tartosságára vonatkozólag.

Eddig a cseh küldöttség elutasító álláspontot foglalt el a határkiigazítási javaslatokkal szemben, mert úgy látta, hogy ezek a biztosítékok még hiányzanak. A két külügyminiszter újabb találkozásán azonban bizonyára még ezen a ponton is megegyezés jön létre. Elvileg tisztázódik továbbá a kisebbségek védelmének kérdése, ami a cseh köztársaság lakosainak érdekeit is érinti. A portorosei értekezleten ilyen körülmények között Magyarország és Csehország között már jóval kevesebb ellentétet kell elsimitani és most már meglehetősen eltompult annak a tövisnek hegye, amit a kisantant létesítésével irányítottak Magyarország ellen.

Páris, június 24. (MTI.) A francia lapok élénk meglepedéssel írják a marienbadi találkozásról és hangoztatják, hogy a kölcsönös megértés keresése teljesen megfelel a francia politikának.

Budapest, június 25. (B. T.) Bánffy Miklós külügyminiszter a mai déli prágai gyorsvonattal Teleki Pál volt miniszterelnök és Khuen-Héderváry gróf kíséretében Marienbadból Budapestre visszaérkezett. A külügyminiszter meglátogatta Bethlen István miniszterelnököt, hogy a marienbadi tárgyalások eredményeiről tájékoztassa.

Hogyan gazdálkodnak a közpénzzel Debrecenben?

Érdekes adalék a Márk Endre-társaság működéséhez - Az ohat-telekházi istálló ügye

Hogy mivé tette Márk Endre hat esztendőszabadkőműves garzálkodása ezt a jobb sorsra érdemes, fényes multu, hajdan dugzadag, büszke civis várost, elegendő lenne rámutatnunk arra, hogy Debrecen súlyos adósságainak kamatait csak újabb és újabb függőkölcsönökből tudja fedezni ma. S amikor ezeket a rövidlejáratu kölcsönöket sem tudja szaldirozni, a városi tanács a legcsékélyebb lelkiismeretfurdalás nélkül boesátja áruba a civisek törzsvagyonának valamelyik részét, miat legutóbb az 5000 holdas hajduszováti földbirtokot, melynek 28 millió vételára — alig 3 millió kivételével — függőkölcsönök kifizetésére emésztődött fel.

De, mint Márk Endre kitünően összeválogatott társaságára igazán jellemző adalékot, meg kell említenünk azt a nagyon elszomorító esetet, hogy a csütörtöki tanácsülésen Magoss György tisztli főügyész megütközésének adott kifejezést afölött, hogy a városnak még mindig 37 millió sürgösen kifizetendő adóssága van. S ami talán még ennél is jellemzőbb: a tanács maga sines tisztában a város anyagi helyzetével, mert ugyanezen az ülésen utasította a főszámvevőt, hogy készítsen kimutatást a város tartozásairól.

— Tudjuk meg már egyszer, hogy is áll a város pénz dolgában? . . . Nézzünk bele azokba a titokzatos számokba! — mondotta jovialisan a t. főügyész.

A kulissza-titkokban járatlan adófizető

polgár — s ugyan ki nem lenne az ma? — nem tudja elgondolni, hogyan jutottott ennyire ez a nemrég még dugzadag város? Nem tudja elképzelní: hová teszik, mire költik a város pénzt odafönn, a szabadkőműves mesterekkel furfangosan újból vakoltatott jó öreg városházán? Mi azonban jól tudjuk s hogy ne okozunk fölösleges gondokat és meddő fejtevéseket adók terhétől megnyomorított polgártársunknak, megkíséreljük rávilágítani a titokzatos titokra.

Egyetlen esetet mondunk el, csak egyet, a legújabbak közül, mely aránylag jelentéktelen, de a tanácsai gazdálkodásra annál jellemzőbb. Hisszük, hogy nem végeztünk vele fölösleges munkát.

Tudvalévó, hogy a városnak közel 5000 holdas hatalmas uradalma van Ohat-Telekházán. Ezt az óriási birtokot természetesen haszonbérbe adja ki s város, amely a haszonbérleti szerződésbe nagyon helyesen belevette azt a kikötést, hogy a gazdasági épületeket a bérlő tartozik tüztkár ellen biztosítani. Ezzel szemben kötelezte magát, hogy a tűz martalékául esett épületeket azonnal újjakkal pótolja.

Az 1916. év november havában tűz ütött ki az ohat-telekházi bér gazdaságban és egy óriási istálló esett a tűz áldozatául. A város annak rendje és módja szerint felvette a biztosító intézettől a tüztkár összegét, s előterjesztést tett a közgyűlésnek a leégett istálló pótlása illetve felépítése iránt. A közgyűlés szerződés szerinti kötelezettségének eleget te-

endő, elrendelte a versenytárgyalás megtartását, majd annak eredményéhez képest utasította a tiszti főügyészt, hogy a Tóth-Remenyik és Sebestyén építész céggel kösse meg a vállalkozói szerződést. Ez meg is történt, s a vállalkozó cég a 380 ezer korona vállalati összeg 10 százalékát, 40 ezer koronát, még akkor lettbe helyezte biztosíték gyanánt a városi házi pénztárnál. Mint érdekes pikantériát említjük meg, hogy a versenytárgyalással egyidejűleg maga a bérlő is tett ajánlatot az istálló felépítésére és pedig 110 ezer koronával olcsóbban, 270 ezer koronáért. A tanács azonban szóba sem állt vele.

Re bene gesta, — ment minden tovább a maga útján. Az istálló felépítéséről azonban elfeledkeztek a háborus zürzavarban. Igaz hogy a vállalkozónak sem volt valami nagy érdekében, hogy noszogatók nélkül belefogjon az építkezésbe, mert bizony az anyagárak nap-nap után emelkedtek felfelé, — de a tanács sem törődött sohasem azzal, ami még nem égett az orrára. A bérlő pedig kerék öt esztendeig kérte és sürgette istállójának felépítését hasztalanul. Hitegetésnél és ígéretésnél egyebet sohasem kapott, s a nehezen nélkülözhető istálló felépítését még ma sem kezdte meg az építési vállalkozó. A óta vége nagyon természetesen az lett, hogy a haszonbérleti szerződés alapján pert indított a város ellen. Az elmúlt hét kedden, június 21-én folyt le az ügy tárgyalása, s a bíróság kötelezte a várost az építkezés azonnali megkezdésére és a rengeteg perköltség megfizetésére.

Tessék most elképzelni: **Hányszor 400 ezer koronába kerül ma felépíteni a telekházi istállót? Hányon természetes, ugy-e, hogy a Tóth, Remenyik és Sebestyén-cég nem fogja újból 380 ezer koronáért elvállalni? A tanácsi hanyag könnyelműség és nemtörődömség jó pár milliójába fog kerülni a városnak ha csak az építkezést magát nézzük. De hozzá kell még vennünk azt a kártérítési összeget is, amit a bíróság ítélt meg fog itélni a bérlőnek, aki keresetet indított iránta.**

Kell-e ennél ékebben szóló magyarázat arra, hogy hová teszik a városházán az adózók pénzét és hogy miért jutott koldusbotra a nemrég még dúsgazdag, civis város?

A hűség jutalma

A mai napon adja át a kormány megbízásából **Hubert Ottó** főispán két hűséges mezőgazdasági eselédnek a földmívelésügyi miniszter elismerő oklevelét.

Lazurán Gergely Csanak Jenő gazdaságában az Ohaton évtizedek óta szolgál, példás szorgalommal és hűséggel. **Fülöp József** pedig, mint mezőgazdasági munkás a **Jóna** család szolgálatában áll hosszú ideje. A diploma díszes keretben van, mely kalászból és pipacsból van fonva, fent a szent korona ragyog és arat a férfiak és nők rajza látható. Alapja vízrajzban a koronás hármast halmot és a kettős keresztet mutatja. Szövege a következő:

Lazurán Gergely ohati mezőgazdasági eseléd szorgalmas munkálkodását, példás hűségét, derék becsületos viselkedését *elismeréssel és dicsérettel* méltányolom. Budapest, 1921. május 6. **Szabó István**, m. kir. földmívelésügyi miniszter.

Az elismerő oklevél mellett mindkét hűséges munkásnak a kormány nevében **Hubert Ottó** főispán 500—500 koronát nyújt át.

A vasut sürgősen szállítja a zöldséget

Budapest, június 25. (MTL) **Hegyeshalmi** Lajos kereskedelemügyi miniszter sürgős rendeleti uton intézkedett, hogy a M. Á. V. és a magánvasutak a zöld áru szállítását soronkívül eszközöljék és hogy ezeknek az áruknak a felvétele és kiadása vasárnap és ünnepnapokon is megtörténjen. Különösen súlyt helyez a rendelet a ceglédi, kecskeméti és nagykovácsi állomásokról szállításra kerülő, főleg barack és ugorka kocsirakományok gyors felvételére és soronkívüli továbbítására.

A büntető igazságszolgáltatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot elfogadták

— A nemzetgyűlés mai ülése —

Budapest, június 25. A nemzetgyűlés mai ülését háromnegyed 11 óra után nyitotta meg **Bottlik József** elnök. Az elnöki előterjesztés után napirend szerint a büntető igazságszolgáltatásról szóló törvényjavaslat általános vitáját folytatják.

Hornyánszky Zoltán kifogásolja, hogy fontos javaslatokat a képviselők nem tanulmányozhatnak át kellőképpen, mert a bizottsági átszövegezést az nap kapják kézhez, amikor a javaslathoz hozzá kell szólni. Azt hiszi, hogy ez a javaslat nem éri el azt a célt, amelyért hozták, t. i. hogy a bírakat tehermentesítsék és úgy látja, hogy a vád és védelem, amely egyik alapelve a büntető perrendtartásnak, nem érvényesül a javaslatban: az ügyész vezetheti a javaslat szerint a nyomozást, már pedig az ügyészt utasítani lehet. A javaslatot ezért nem is fogadja el.

Pető Sándor helyesli az igazságügyminiszter álláspontját, hogy a felszaporodott bűnügyeket minél előbb le akarják bonyolítani, de a javaslatot nem fogadja el, mert a kir. ügyészségnek túlzott hatalmat és intézkedési jogot ad.

Héjj Imre előadó a felszólalásokkal szemben vitatja a javaslat előnyeit.

Ezután **Tomcsányi Vilmos** igazságügyminiszter emelkedett szólásra. — A javaslat általános vitája során észrevételek hangzottak el. Olyanok, amelyeket kizárólag a pártszenvédek hoztak ide. Ezekkel szemben védi a javaslatot, de egyenként nem reflektál a felszólalásokra.

Visszautasítja azokat a tülzásokot, mintha az igazságügyi kormányzatot ennél a javaslatnál mellékgondolatok vezették volna. Ruppert és mások úgy állítják be a javaslatot, mintha a büntető perrendtartás elveit: a vád elvét, a szó világosságát, a követhetőséget és a nyilvánosságot le akarná dönteni. Ez tévedés. A javaslat a perrendtartást nem bolygatja meg, csak a megmaradt büncselekmények egy szűk körére vonatkozólag létesít egyszerűbb eljárást. Csupán csak abban van valami, hogy a királyi ügyészség hatáskörének nagyobbak lesznek a keretei. Hogy a fogházak telve vannak és sok a restancia, annak nem a bíróság, hanem a körülmények az okai, másfelől a büntető perrendtartás vonatkozó rendelkezései.

— Az értékhatárok felemelése csupán minimális segítséget nyújt és nem tenné nélkülözhetővé ezt a javaslatot. Megnyugtató az a tudat, hogy nincsen a törvénynek egyetlen olyan szakasza sem, amelyről a felszólalásokban a szónokok meg nem állapították volna, hogy helyes rendelkezés. A második szakaszba azokat a rendelkezéseket vettük bele, amelyek elég egyszerűek ahhoz, hogy az egyes bíró előtt való tárgyalást indokoltá tegyék, másfelől olyan nagy tömegben fordulnak elő, hogy ezeknek egyszerűsítésével tényleg elérünk valami célt. Ruppert amaz indítványát, hogy a második szakaszba az összes vétségeket vegyük bele, nem oszthatom garanciális szempontból. Az ötödik szakasszal a szakirodalom is sokat foglalkozott. Az egyéni szabadság szempontjából nem sérelmes az ügyész jogkörének kibővítése. A hatodik szakaszt ügyészi amnesztianak nevezik. Ki akarok zární minden közbenjárást, protekciót és kijelentem, hogy semmiféle irányítást nem fogok adni az ügyészeknek.

(Közbekiáltás: Nem is a jelenlegi, hanem egy másik igazságügyminiszter!)

— A nyolcadik szakaszban a terheit érdekében csak előnyt látok. A tizedik szakaszban honorálom azt a kívánságot, hogy a terhelt valami módon szóhoz juthasson. Erre vonatkozólag a részletes tárgyalás során várok valamiféle javaslatot.

— Kérem a javaslatnak általánosságban való elfogadását a részletes tárgyalás alapjául. A nemzetgyűlés a javaslatot általánosságban elfogadta. Következett a részletes tárgyalás.

Budaváry László személyes kérdésben szólal fel, mert Vázsonyi elég hangosan azt a kijelentést tette, hogy hogyan fogja ez a törvény elnyomni az ébredő magyarokat és hol lesznek az ébredők egy év múlva. Módot aka-

rok neki nyujtani most, hogy ezt a kijelentést megmagyarázza. (Zaj.)

Elnök: Ez nem személyes ügy.

— En az ébredő magyarok intézőbizottságának tagja vagyok, tehát személyemben érintett a kifejezés.

Elnök: Ez olyan dolog, mintha valamelyik pénztintézetet itten a Házban támadják, és egy képviselő, aki tagja az igazgatóságnak, személyében érzi magát megsértve.

Tasnádi Kovács kijelenti, hogy Vázsonyi nem fog itt újra uralkodni, azután a nyolcadik szakaszra vonatkozóan tesz javaslatot.

Tomcsányi nincs abban a helyzetben, hogy ezt a módosítást elfogadja.

Héjj Imre előadó kéri, hogy a nemzetgyűlés a nyolcadik szakaszt tasnádi Kovács javaslatának elvetésével és az igazságügyminiszter stiláris módosításával fogadja el.

A tizedik szakaszról **Bródy Ernő** javasolja, hogy a vádlottnak joga legyen a főtárgyalás előtt kérdéseit előterjeszteni és ezt az azzal szeretné biztosítani, hogy joga legyen ehhez észrevételeinek benyújtásával.

Héjj Imre azt füzte ehhez hozzá, hogy amennyiben a bíró jónak látja, úgy teret engedhet az észrevétel megtevésére. Ezt a maga részéről is javasolja.

Tomcsányi igazságügyminiszter hozzájárul ehhez és ennek alapján a nemzetgyűlés a javaslatot a Héjj-féle módosítással elfogadja.

Ezzel a nemzetgyűlés a büntető igazságszolgáltatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Mikóvényi Jenő, a közjogi bizottság előadója, jelenti, hogy Pallavicini indítványát a közjogi bizottság letárgyalta. Az indítvány a nemzetgyűlés tagjai összeférhetlenségének szabályozásáról szól.

Elnök napirendi indítványt tesz és szünetet rendelt el.

Szünet után **Szilágyi Lajos** a nyugdíjas katonatisztek nyomasztó helyzete miatt interpellálja a honvédelmi minisztert.

Belitska Sándor válaszában kijelenti, hogy a katonai nyugdíjasok helyzetén segíteni fog és épen ezért kéri, hogy az erre vonatkozó javaslatot a Ház mielőbb tárgyalja le, a rokkantak ellátására pedig megjegyzi, hogy a vonatkozó javaslat már a népjóléti miniszter kezében van és még szünet előtt le akarják tárgyalatni.

A választ tudomásul vették.

Karafiáth Jenő a közlelmezési minisztert kéri, hogy mit hajlandó tenni a községi és vidéki tejszövetkezetek érdekében, amelyek a folytonos tej-rekvirálás következtében tönkremennek.

Mayer János válaszában leszögezi, hogy ő a szabadforgalom híve és a tejkintalás körüli szabálytalanságok megvizsgálását igéri. Ma körülbelül 115 ezer liter tej jön Budapestre és ebből csak 15 százalék savanyodik meg. Bejelenti továbbá, hogy szeptember 30-án teljes szabadforgalom lesz a tej terén is.

A választ tudomásul vették.

Szádeczky Lajos az adó-gabona és tengeri hátralék fejében követelt bírság ügyében interpellálja a közlelmezésügyi minisztert. A GOK kirendeltsége az adó-gabona követésnél és a behajtásnál igen sok esetben túlszigoruan járt el. Kéri a minisztert, hajlandó-e intézkedni hogy a jogos panaszok tekintetbe véssenek és hajlandó-e a bírság behajtásának túl szigorú voltát enyhíttetni?

Mayer János miniszter azonnal válaszol az interpellációra. A GOK-ot utasították az adó-gabona váltáság összegének behajtására. A községekben úgy bírálták ezt el, hogy helyi bizottságokat alakítottak, amelyek a helyi viszonyokkal teljesen ismerősök voltak. Ha a bizottság azt látta, hogy valakinek feleslege nincs, attól nem követelték a gabonaváltáságot. A panaszokat meg fogja hallgatni.

A választ tudomásul vették.

Temesváry Imre interpellál végül. Kéri, hogy van-e tudomása a belügyminiszternek arról, hogy a köztársasági párt folyton agitál és

amiért gyűlés tartására engedélyt nem kapott, egy szent sírnál, Kossuth Lajos sírjánál tartott ülést és agítált a királyság intézménye ellen. Kérde a belügyminisztert, hogy hajlandó-e megvizsgálni a párt belső életét és kimutatni, hogy miféle emberekből áll? Ha azt tapasztalják, hogy a párt a törvényes államrend ellen izgat vagy destrukciót üz, hajlandó-e a belügyminiszter a pártot feloszlatni? Kérde továbbá, hogy kinek az engedélyével tartotta a párt Kossuth sírjánál az ülést? Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

Az ülés vége 3 órakor volt.

A debreceni gyapjувásár

Holnap, hétfőn délelőtt 9 órakor nyílik meg az országos gyapjувásár Debrecenben, a Termény- és Aruraktár közraktárában. A vásárt a kereskedelemügyi miniszterium engedélye alapján a debreceni juhtartó gazdák kezdeményezésére alakult „Debreceni gyapjувásári vállalat” rendezi, mely a Hangya, a Debreceni Első Takarékpénztár, Gazdasági Takarékpénztár és a Közgazdasági Bank és Váltóüzlet részvételével alakul.

A tiszántúli juh-tartó gazdák csaknem kivétel nélkül bejelentették a vásáron részvételüket. A vásár iránt Csonka-Magyarország, a megszállott területek s a külföld legnevesebb gyapjukereskedői érdeklődnek, s így az közgazdasági életünk egyik legjelentősebb eseménye lesz. Nem volt még arra alkalom városunkban, hogy gazda, gyáros és nagykereskedő oly közel hozassanak össze, mint ezen a vásáron.

Összehozásuk közgazdaságunk érdekében történik, s attól fontos eredményeket várunk. Fontos és jelentős lépés a gyapjutermelésünk előbbre vitelében s így az a legnagyobb érdeklődést és támogatást érdemli meg. A gyapju termelés fejlesztése a Tiszántul mezőgazdaságának életérdeke, mert mezőgazdaságunk minél belterjesőbbé és minél produktívabbá tétele nemzeti érdek.

A kereskedők és iparosok mezőgazdasági életünk fejlődésébe szorosan kapcsolódnak bele s így a most megnyíló gyapjувásár őket a legközelebről érdekli. Különösen felhívjuk a figyelmüket e kiemelkedő közgazdasági eseményre.

Mint a hivatalosan kiadott jegyzékből is láthatjuk, már a katalógus összeállításáig 70 termelő küldött be gyapjut, mintegy 1500 mázsát. Kertész Imre 30 zsákkal, a Riekl-örökösök 34, Csanak Jenő 68, Papler Géza 67, Ludány Miklós 26, Papp Sándor 25, Gábor József 80, Czegléd József 61, Csáki Gábor 47, Vadász János 67 zsákkal, Lichtschein Jenő 70 mázsával, a váradi káptalan 50, a karcagi közbirtokosság 150, Gődény Imre 35, Borsy Dániel 50 mázsával szerepel.

A rendező-bizottság nevében tegnap délelőtt megjelent Kertész Imre és Kresznerics Ferenc Hubert Ottó főispánál, akit meghívtak a debreceni gyapjувásár ünnepélyes megnyitására. Ugyancsak Kresznerics és Kertész Imre megjelentek tegnap délelőtt Csóka Sámuel h. polgármesternél is és meghívták a városi tanácsot a vásár ünnepélyes megnyitására, egyben kérték a városi tanácsot, hogy fogataiból két városi kocsi bocsásson a gyapjувásár rendező-bizottság rendelkezésére.

Mért sok a hamis lebélyegzésű százas?

A debreceni rendőrkerület kötegyáni kirendeltsége napok óta nyomozást folytat egy különös bűntényből kifolyólag. Néhány hét óta ugyanis Debrecen és vidékét elárasztják hamis lebélyegzésű százasokkal. A rendőrség kötegyáni kirendeltsége észre vette, hogy hamis bélyegzésű százasok kerülnek forgalomba s épen ezért erélyes nyomozást folytatott a hamis százak eredete után. A nyomozás során kiderült, hogy az oláh határon átjövő magyaroktól az oláhok elszedik a leiket és azok helyébe százasokat adnak, melyeknek jórésze hamis lebélyegzésű.

Megállapítást nyert az a tény, hogy az átjövők eddig már 70-80 ezer korona értékű hamis lebélyegzésű pénzt hoztak tul.ól, a bocsorosok által bitorolt magyar területről. A kö-

tegyáni kirendeltség jelentése szerint megesezt, hogy egy nap 7 ezer korona értékű hamis pénz került át a határon.

Megbízható helyről nyert értesülés szerint a hamis bankjegyek beözönlése azért ily nagymérvű, mert a határon túl sok a még lebélyegezetlen osztrák-magyar bankjegy. Ezeket lelketlen kufárok összevásárolták, lebélyegezték és a magyar területre jövők leikének ellenében átadták a jóhiszemű utazóknak. A kötegyáni rendőrség értesülése szerint a bűnügy számai egyik nagyváradi zsidó bankhoz nyulnak el, ahol állítólag egy zsidó hivatástervező üzi a bélyegezést.

A rendőrkerület már lépéseket tett a visszaélések megszüntetésére.

Hazaérkezett Apáthy István, a kolozsvári egyetem világhírű tudós professzora, akiről Nápólyból az a hír jött, hogy spanyol korban súlyosan megbetegedett. Ma már felépült s budai lakásán folytatja tudományos buvárlatait.

Csak hangfogóval...

Egy idegen turgyilagos fővárosi újság tudósításai alapján állítjuk össze a következő párhuzamokat.

Mindenek előtt emlékeztetünk arra, hogy Bethlen miniszterelnök a nemzetgyűlésben, kezei között levő hivatalos adatokra hivatkozással, állapította meg egyfelől a bécsi és pécsi kommunisták, másfelől a liberális blokk állandó és belső érintkezését.

Az elfogott pécsi kommunistáknak a budapesti rögtönítelő bíróság előtti tárgyalásán a főügyész megállapította, hogy Pécsen a magyar állam és a magyar nemzet ellen a leglelkellenebb hazaáruló szövetkezet ütötte fel a tanyáját. A tőlük kiküldött és Budapesten fogvatartott négy ember „azzal a megbízással indult utnak, hogy a bolszista-brosurákat, amelyeknek célja volt Magyarországon a jövő diktatórium utját egyengetni, minél szélesebb körben terjesszék.” Az elfogottak egyike „Raichter, beismerte azt is, hogy a debreceni templomgyalázók, akik a debreceni felekezeti béke megbontása céljából Pécsről röpiratokat hoztak, nála jártak.”

Tehát bírói tárgyaláson, vallomás alakjában állapították meg, hogy pécsi kommunistáknak volt megbízásuk Debrecenben megbontani a felekezeti békét. Ez volt a kiküldött kommunisták feladata.

Ezzel a kísérlettel szemben kétféleképpen lehetett viselkedni. A viselkedésnek egyik módja az lehetett, amit a Hajdúföld és közönsége tanusított: nem segít a kommunistáknak a felekezeti béke megbontásában; nem segítette a kommunistákat az ország belső békéjének a felborításában, sőt ellenkezőleg mindennek megakadályozásában közreműködött.

A viselkedésnek másik módja és lehetősége azoknak az eljárása volt, akik kapva kaptak a jó alkalmon; akik felfujják a dolgot; akik országos eseményre avatták; akik templomszentelést csináltak belőle; százezer koronás banketét csaptak utánna; akik a ref pap-ság felpaprikázására és a rendőrség elleni rágalmazásra használták ki.

A pécsi kommunisták muzsikáltak és — Debrecenben táncoltak hozzá. Persze nem mindenki, csak egy töredék. De ha megneveznők, hogy kik, azok előtt, kik a keztyüs harcot negédeskedik, az személyeskedés volna. És ha megneveznők, hogy a hazaárulók akarata szerint felekezeti izgatni micsoda eljárás: akkor modortalan durvaságot követnénk el.

És maga a tény: egy követ fujni a hazaárulással micsoda? A jó izts nevében mondjuk, erről sem szabad szólni. Keztyüs kezű barátaink! megvagytok így már velünk elégedve?...

Csak hangfogót...!

Igenis, vannak olyan dolgok, amikhez csak keztyüs kézzel nyulhatunk, de vigyázzunk, a keztyü csak arra szolgáljon, hogy be ne piszkoljuk a kezünket, de ne egyuttal arra is, hogy lágyabbá és erőtlenebbé tegye öklünket...

NAPI HIREK

— **Ma kezdődik a teljes vasárnapi munkaszünet.** Mint jelentettük, a kereskedelmi alkalmazottak és főnökeik között teljes egyetértés jött létre arra nézve, hogy vasárnap egész napon át munkaszünetet tartsanak. Ez a mai napon életbe is lép. Ma már zárva tartanak minden üzletet egész nap. A Debreceni Kereskedő Ifjak Társulatának nevében Hasz Rezső elnök azzal a kérelemmel fordul a vevőközönséghez, hogy ez intézkedést fogadja szívesen és vásárlásait hétköznapi eszközölje.

— **A rendőrfőkapitány szabadságra megy.** Sággy Lajos rendőrtanácsos, a debreceni rendőrség főkapitánya július 1-én négyheti szabadságra megy. A rendőrfőtanácsost szabadságideje alatt dr Komlóssy Pál rendőrtanácsos fogja helyettesíteni.

— **A kultuszminisztérium megakarja vásárolni a DMKE. épületeit.** A vallás és közoktatásügyi minisztérium leiratot intézett a városi tanácshoz, mely szerint a kultuszminisztérium a DMKE. internátust a debreceni tudományegyetem orvosi karának provizorikus elhelyezésére már több mint egy éve az egyesülettől bérbe vette. Miután ezt az épületet nem csak átmenetileg, hanem az orvosi kar épületeinek megnyitása után, mint egyetemi internátust, eredeti rendeltetésének megfelelően venné igénybe a minisztérium, ennélfogva a DMKE. épületét a berendezésével együtt most megszeretné a minisztérium a várostól vásárolni, miért is már ezen leiratban a kultusz kormány a vásárra ajánlatot is tesz. A leirat végül megjegyzi, ha a közoktatásügyi minisztérium és a város közt a vásár nem sikerülne, a DMKE épületét hosszabb lejáratu bérlet alakjában szeretné a várostól átvenni. Az ajánlatot legközelebb tárgyalni fogja a városi tanács.

— **A Keresztény Hirlapirók Tiszántúli Szövetsége** alapszabályait már kidolgozta a kiküldött előkészítő bizottság. Az alakuló közgyűlés július hó 10-én, vasárnap lesz Debrecenben. Maf is számos vidéki szerkesztőség jelentette be részvételét s bizonyára itt lesz minden intranzigens nemzeti irányu újság képviselője.

— **Találkozó.** Felkírem azon volt osztálytársaimat, kik az 1909—10-ik évben a ref. főgimnáziumban érettségit tettek, hogy július 10-én délelőtt fél 9 órakor a Kollégium udvarán jelenjenek meg. Dr Sarkady Ferenc

— **Miért nem működik a monostorpályi postahivatal?** Kaptuk a következő levelet:

A „Hajdúföld” tekintetes szerkesztőségének Debrecen Becses lapjuknak folyó évi június 24-iki (141) számában „Miért nem működik a monostorpályi hivatal?” címmel megjelent közleményre van szerencsém értesíteni a tekintetes Szerkesztőséget, hogy a monostorpályi postahivatal járáti összeköttetésének javítása érdekében a szükséges tárgyalások a menetrendi változásokkal kapcsolatban már e hó elején folyamatba tétek. A derecskei járás főszolgabírájával ezen szállítási ügyében folytatott tárgyalás során megállapodás történt, hogy a monostorpályi postahivatal csekély jövedéki bevétele és a postaszállítás tetemes költségére való tekintettel egyelőre az eddigi heti 2 postai járat helyett hetenként 4 járat közlekedjék. Megjegyzni kívánom, hogy a folyó hó 1-én kiterjesztett vasúti forgalommal kapcsolatban kerítettem más postahivatalainál is szükségesnek mutatkozott a postai járatok heti számának szaporítása és a posta és távirat igazgatóság a postai szállítás körül felmerülő csaknem leküzdhetetlen nehézségek ellenére is az érdekeltségek ebbeli jogos kívánságait a lehetőség korlátain belül kielégíteni igyekszik. Debrecen, 1921. június 24. Demkó Ernő m. kir. pt. főigazgató.

Ismét csak örömmel állapíthatjuk meg, hogy a m. kir. posta világraszóló régi jóhírnevéhez méltóan igyekszik a rendkívüli nehézségeket leküzdeni, s a közönség panaszait meghallgatván, a jogos igényeket a lehetőség szerint kielégíteni.

A zsidó nem ül sokáig, mert pénze van. Bischätz Bandi Endre ügyvéd ur is kivágott a mellényzsebéből 150 ezer koronát kauciónak s ennek ellenében a vádtanács szabdlábra helyezte.

— **Eljegyzések.** Kozma Mihály—Kozma Mária—Szabó János—Kovács Mária, Sipos Richard—Zádor Mária, Lusztig Sándor—Balla Margit, Nagy József—Szepeffi Julianna, Bartha István—Tamási Irma, Balogh István—Magyar Mária, Kállai Viktor—K Szűcs Erzsébet, Kelemen Lajos—Oláh Margit, Tóth Bálint—Horváth Julianna.

— Visszafizetik az 1000 koronán alóli kényszerkölcsönt. Az 1000 koronás és ennél nagyobb összegű kényszerkölcsönök visszafizetése módjairól a Pénzügyügyi Központ-tanácskozás volt, amelyen a következőket határozták meg: Az elismervények bemutatása érdekében az a bank, amelyiknél a kényszerkölcsön felvétele alkalmával az 1000, vagy ennél kisebb értékű összegeket visszatartottak, az az elismervényt visszaváltani. A visszafizetett összeg 150 millió forintot jelent.

Nem kötelező a hittan tanítása Magyarországon, a legújabb kormányrendelet értelmében. Gratulálunk a derék hasított orru, oroszországiaknak. A legjobb úton van a teljes lezúllás felé. Ha jól emlékszünk, akkor is így kezdődött annak idején.

— Hírek a rendőrség köréből. Új detektív. A belügyminiszter Csepregy István, Janyai József, Papp Béla, Fogolyán Lukács, Fodor Ferenc t. hadnagyokat. Szűcs Károly szoboszlói díjnyertes, Szabó Lajos derecskei, Lesmann János, Székely Mihály, Bér-Sándor, Katona István, Szabó István, Nagy László és Tóth István próbaidős detektív-állományt. **— Áthelyezések.** A belügyminiszter Kovássy Miklós segéd fogalmazót Hajdúszoboszló Jászberénybe, Dr. Nagy Károly r. fogalmazót a debreceni kapitánysághoz, Dr. Veres Jenő rendőrfogalmazót a jánoshalmi rendőrségtől ugyancsak a debreceni rendőrséghoz helyezte át.

— Házasságkötések. Fülöp János—Pongor Agnes, Hartz Ernő—Rosenberg Frida, Balogh Gábor—Bodó Erzsébet, Nagy Sándor—Andirkó Julianna, G. Kovács Gábor—Zlénák Erzsébet, Szabó József—Vajda L., Lovasi Péter—Gübös Eszter, Herskovics Sándor—Mann Helén, Losonczy Pinkász—Mihály Regina, Bi-János—Biro Piroška, Nagy Sándor—Mezsi Erzsébet, Páncsics Sándor—Labancz Mária, M. Nagy Gyula—Mária, Balogh Gyula—ditrói Puskás Mária Magdolna.

— Leszavazták a kommunista pártot a pécsi munkások, aminek következménye előreláthatólag az lesz, hogy Lin-Bélát és társait kidobják a polgármesteri tanácsból és a közgyűlési teremből. Egyébiránt a választásában aránylag nagy sikert aratott a szervezett munkások többsége, amelyek közül a legjelentősebbek a következők: a szőlőművelés, a szőlő, akár vagonokban is jutányos árban kapható.

— Cziribakházán sok az eladó gyümölcs. A szőlőművelés megyei Cziribakháza nagyközség elöljárói tegnap egy hirdetményt küldtek a választásnak, mely szerint a község szőlőművelés gyümölcsösében körte, alma, meggy, vörös szőlő, szilva, barack és szőlő, akár vagonokban is jutányos árban kapható.

— A tót föld függetlenségéért egységes akciókat indítottak az amerikai szlovák területek. A „felszabadító” cseh testvérek meggyőzték magukat a magyaroktól, akik mindinkább meggyőződnek arról, hogy bennük csak igénytelen és olcsó munkaerőt látnak a csehek.

— Diáktáborozás. „Az Erő Diákkönyv”-ben megjelent a minap egy füzetke a táborozásról, amely talpraesett intézményre jobban terjed hazánkban is a cserkészmozgalommal. Az ügyes és olcsó (7 K) vezénylő mindenkinél, tehát felnőttek is, pótolatlan tanácsadó, egy jól rendezett, lelkiileg egészséges valóban üdítő nyári kirándulásához.

— Adakozások a menekülteknek. Közlebről a menekült adományok érkeztek be a menekültek juttatására: Apolló mozi 200, Méntelepről koszorúmegváltás 100, Kir. járásbírói bünygyben felek önkéntes adománya címén 400, Nyregyházi megbízott Gyulai Artúr adománya 500 korona. Fogadalmi adakozók az O. M. H. debreceni kirendeltségének hálás köszönetét.

— Nemzetgyűlési Almanach címen a jövőre jelenik meg Vidor Gyula szerkesztésében a nemzetgyűlési képviselők részletes élet- és munkatörténetét tartalmazó mű. Ára 80 korona. Megrendelhető a Magyar Lap- és Könyvkiadó Vállalatnál, Budapest, II., Lánchid-utca 4.

— Menekült mechanikus, ki családjával együtt nagy nyomorban tengődik, bármilyen munkára vágó munkát jutányosan vállalna. Rőgzépjárműjavításban kitűnő specialista. Címe tudható a kiadóhivatalban.

— Felhívás. Kérem azon fiatalembert, ki Kolozsavárról jun. 21-én Lichtenstein Józseffel együtt jött, címét hozzátartozóival Eötvös-utca 108. sz. alatt tudatni.

— Halálhírek. Tóth János 2 éves, Herceg Lajosné Szabó Eszter 34 éves, Pirák Mária 25 éves, özv. Rudolfi Imréné Szarukán Klára 36 éves, Szilágyi István 1 napos, Tóth Erzsébet 1 hónapos, Baráth Dezső 4 éves, Juhász Ilona 4 éves, Somogyi Mária 6 éves, Simon Sándor 72 éves, özv. Boros Károlyné Fritz Julianna 76 éves, ujfalusi Veress Margit 23 éves, özv. Acsádi Sándorné Wolff Irén 82 éves, Kiss Rózsa 1 éves, Fodor Ferenc 81 éves, Szatmári László 3 hónapos, Gulyás Erzsébet 26 éves, Kis Sándor 13 éves, özv. Nagy Istvánné Balogh Julianna 58 éves, Kokas Katalin 2 hónapos, Hock Gyula 73 éves, özv. Nagy Józsefné Szilágyi Zsuzsanna 71 éves, Balogh Agostonné Pap Olga 45 éves, Tóth József 64 éves, Makai Sándor 4 hónapos, Dubori János 17 éves, Barunecz Mihályné Lis Julianna 45 éves, Vajda Eszter 16 hónapos.

— Táncestély cseresznye-szürettel folyó hó 26-án, vasárnap a Royalban 7 órai kezdettel.

— Simonffy u. 5. szám alatt van Kolosné nyakkendő terme.

— Alföldy Károly tánciskolájában a szünidei tanfolyam július 2-án kezdődik. Beiratások Péterfia-u. 2. sz.

Ingyen erdei facsemeték

A trianoni békeszerződés jóformán egészen megfosztott bennünket erdeinktől. A kormány most a megmaradt faállomány növelésére ingyenes állami csemetéket oszt ki azoknak a birtokosoknak, akik ezért illetékes helyen folyamodnak.

A hatóságilag még ki nem jelölt kopár, vízmosásos és futóhomokos területekre, valamint az Alföldön tervbe vett erdőtelepítések céljaira igényelt facsemeték indokolt esetben a termelési költségek elengedésével szolgáltatnak ki és a csemetekertben csomagolatlanul dívtelve teljesen ingyen, vasuti szállítás esetén pedig a tényleg felmerült csomagolási és a vasuti állomásig való fuvarozási költségek megtérítése ellenében fognak kiadni. A vasuti szállítási költség az érdekelt birtokost terheli.

Azon hatóságilag még ki nem jelölt területekre, valamint azon alföldi erdőtelepítésekhez és fásításokhoz, amelyeket a birtokosok tulságos anyagi megterhelés nélkül saját költségükön elvégezhetnek, szükségelt erdei facsemeték a termelési költségek és a felmerülő csomagolási és szállítási költségeknek megtérítése ellenében lesznek kiszolgáltatva.

Termelési költségek fejében facsemeték szerezni különböző összegek számíthatnak fel.

A facsemeték adományozását 5 koronás bélyeggel ellátott és az 1921. év őszi erdőültetésekre kért csemetéket illetőleg legkésőbb 1921. évi július 31-ig, az 1922. év tavaszi ültetésekre kért csemetéket illetőleg legkésőbb 1921. évi november hó 14-ig, közvetlenül az ültetés helyére illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyújtandó folyamodványban kell kérni.

Az elkészve beadott, valamint a földművelésügyi miniszteriumhoz közvetlenül benyújtott vagy más hatóságokhoz betérjesztett kérelmek nem fognak figyelembe vétetni.

Csakis erdőültetési célra alkalmas 1—2 éves lombfa és 1—4 éves fenyőfacsemeték kerülnek kiosztásra, amelyek tehát szegélyezésre és parkirozási célokra nem alkalmasak.

A csemeték szétküldése tavasszal március hóban, ősszel pedig október és november hónapokban fog megtörténni.

A kérvények a folyó év őszi erdőültetéshez kért csemetéket illetőleg július hó 20-ig, az 1922. év tavaszi ültetésekre kért csemetéket illetőleg 1921. év november hó 1-ig az **Alföld erdőtelepítési megbízott, Debrecen (Nagyerdő 12. sz.)** címre is beküldhetők.

Román Hindenburg a neve a Debrecenben jól ismert kövér oláh generálisnak: Mosoiunak, akit most Nagyváradról vadászászlóaljaival együtt Besszarabiába helyeztek át, amely intézkedés valószínűleg összefügg az oroszországi vörös hadsereg várható támadásával.

Bánffy Miklós a marienbadi tanácskozásról

Budapest, június 25. Bánffy külügyminiszter marienbadi útjáról következőképpen nyilatkozott:

— A brucki tárgyaláson felvetett kérdéseket, amelyek jelenleg Budapesten és Prágában részletes megvitatás alá kerülnek, kiégyesítették mostan folytatott eszmecsereim. A marienbadi találkozó tehát, mint a dolog természetében rejlik, nem jelenti ezeknek az eszmecsereknél a befejezését, hanem ellenkezőleg újabb állomása annak az építő munkának, amelynek célja valamennyi érdekelt állam jogos igényeinek tekintetbe vételével Közép-Európa békéjének biztosítása.

Szabad lesz a burgonyaforgalom

Budapest, június 25. (MTI). A közlekedésügyi miniszter egy küldöttségnek kijelentette, hogy a kormány nem fogja az idei burgonya termést zárolni.

A legfelsőbb tanács tagjai Nyugatmagyarországon

Páris, június 25. (Bud. Tud.) A legfelsőbb tanács bizottságot küldött ki a Nyugatmagyarországi kérdés újból való tanulmányozása céljából. A bizottság egyes tagjai legközelebb Nyugatmagyarországra ohajtanak utazni, hogy a helyszínen is tanulmányokat végezzenek.

SPORT.

MLSz rendkívüli közgyűlése. A II. osztályok izgalmas finisé tegnap fejeződött be a rendkívüli közgyűlésen, hol a szokatlan nagy számban megjelent illetékesek a HAOZ óvást elvetették, a BSE—BEVV ügyben tett NSC óvását pedig 148—133 ellenében elvetették. Így a felekezési tanács határozata maradt jogerős. Az izgalmas ülés éjjele 12 óráig tartott.

DKASE ülésel. Az egyesület folyó hó 29-én futball szakosztályi és 30-án választmányi ülést tart helyiségében, melyen fontos tárgyak kerülnek döntésre. A tagok megjelenését kéri az intézőség.

EMSE football szakosztálya eleget kíván tenni a MLSz kerületi tanács határozatának s így a 3 bemutatott mérkőzés leköltésével kapcsolatos teendőket hétfőn este 6 órakor az Angol Királynő fehértermében kívánja megvitatni. Az összes futballt űző s érdeklő EMSE tagokat felhívja a pontos megjelenésre.

Rose nyelviskola
Nagyerdőn.

SZÍNHÁZ.

Vasárnap d. u. mérsékelt helyárrakkal **Virágháti Lujza** felléptével a **Vereshaju**, este pedig **Lotty ezredesei** kerül színre.

Hétfőn és kedden tisztviselő előadás. A hermelineső és **Gül Baba** kerül színre.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Paul Wegener film A sátán hegedűje ma utoljára az Apollóban 3, 5, 7 és 9-kor.

A levágott kéz Serao Matred világhírű regénye filmen ma utoljára az Urániában 3, 5, 7 és 9-kor.

A gyújtogató bűnügyi dráma ma mutatja be az Arany-Bika mozi 3, 5, 7 és 9-kor.

Szerencse ura (Monte Carló történet) bűnügyi 5 felvonásban hétfőn az Apollóban, a főszereplők a wieni burgszínház művészei. Előadások 7 és 9-kor.

DEBRECENI
Kalapgyár
SZÜLŐ KÖSA
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek
PIAC-U. 63. SZ.

KÖZGAZDASÁG

A vagyonszállás és Debrecen

A pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be az ingó és ingatlan vagyonszállásról. Azt nem lehet tudni, hogy a nemzetgyűlés milyen változtatásokat fog szükségesnek látni, de valószínű, hogy lényeges változtatás nélkül elfogadja, mintahogy a többi hasonló célú javaslatokat elfogadta. Azok is nagy ellenkezést váltottak pedig ki az érdekeltekből, de minden látható haszon nélkül.

A legfeltűnőbb a mezőgazdasági ingatlanok vagyonszállásának tulajdoni kulcsa. Az alap a kataszteri tiszta jövedelem. Ezt mindenki megállapíthatja magára nézve, ha előveszi az adókönyvét. A legutóbb, már tízszeresre fel emelt földadó egy évre kivetett összegének a fele ez. A régi, fel nem emelt adónak pedig az ötszöröse. Minden korona után fizetni kell

1. ha a jöv. 10 és 50 kor. között van, 30 kg.
2. " 50 és 1000 " " 33 "
3. " 1000 és 10.000 " " 36 "

buza árát. A magasabb fokozatok minket nem érdekelnek. Az esetleges szőlő és erdőbirtok jövedelmét le kell számítani.

A debreceni fekete földek átlagos kat. tiszta jövedelme 25 korona holdanként. A buza ára most a 9 korona körül van, a legtöbb birtokos 33 vagy 36 kg. buza árát fizeti. Ez megfelel 297 vagy 324 koronának, ezt 25-ször véve, 7425 vagy 8010 korona váltság és nem kat. holdanként, ha az egészet az idén kellene kifizetni. A fekete föld mai forgalmi értéke 15—20.000 kor. körül van, tehát a váltságösszeg 40—50%, míg az sehol másutt 20%-nál többre tervezve nem volt.

A homokföldek a maguk sokkal alacsonyabb, átlag 10 kor. tiszta jövedelmükkel fizetnek 2970—3240 koronát holdanként, míg a mai forgalmi érték 5—6000 korona. A kulcs itt is 40—50%-nak felel meg. A megindokolhatatlanul magas kulcsot nagyon enyhíti az, hogy nem kell a váltságösszeget egyszerre befizetni, amikor is bekebelezik a birtokra kivetett buza-mennyiséget kilogrammokban. A buza átszámitási árát minden hónapban előre megállapítják. A hátrálék után hat és fél százalék kamatot kell fizetni. A bekebelezés minden más terhet megelőz és a birtoktól elválaszthatatlan.

Ezt jól megjegyezzék azok, kik földet akarnak venni, mert aki nem fizetett vagyonszállást, rajtuk fogják behajtani.

Vizsont súlyos az, hogy a bekebelezett adósságokat nem veszik figyelembe.

A koronánként számított 30—45 kg buza sok; elég lenne 10 kg. is. Akkor 2250 kor. esne egy hold fekete föld után, a forgalmi érték 15%-a.

A gazdasági felszerelés vagyonszállása alacsonyabb, pedig magasabbnak kellene lennie, mert a föld el nem titkolható és váltságmentesen el nem adható, az a váltságösszeget mindig megfizeti. Egy hámos állat 1000 kor., egy növendék 500 kor., egy felnőtt sertés 250 kor. vagy minden 500 kor. helyett 100 kg. buza. Nagyobb gépek (cséplő, traktor stb.) után a beszerzési ár 10%-a, szekerek, ekék stb. kisebb gépek után 1000 kat. holdig holdanként 10 kor., 50 holdig váltságmentes. Itten az adókulcs nagy átlagban a 10%-ot is alig éri el. Nyilvánvaló a földbirtokos nagy hátránya a haszonbérlettel szemben.

Olyan szőlőterület, melynek termése az utolsó három évben (1918—1921) évenként és holdanként 10 Hl. mustnál, vagy 14 mázsa csemegeszőlőnél kevesebb volt, fizet immunis homokon 3500 kort. Ha a termés 15 Hlnél nem több, 4000 kort; 20 Hlnél 5000 kort, ezen felül minden Hl. után 200 kval emelkedik. A debreceni szőlő majdnem mind 4000 kort fog fizetni. A szénkénegezett és oltvány szőlők kevesebbet fizetnek, ami helyes, ha hegyi szőlő

lőről van szó, de nagyon helytelen a buza-termés földeken telepített, igaz nagy terméseket adó szőlőket illetőleg, melyeket kétszeres kulccsal kellene megírni.

A várost környező kerti szőlők forgalmi értékükhöz képest olcsón szabadulnak, de ezekért a belső értékénél sokkal magasabb árat fizettek mindig. A határban fekvő szőlőterület a mai forgalmi értéknek kb. 15%-át fizeti. Enyhébb elbírádsba részesül mint a mezőgazdaság, mit erősen ellensúlyoz az, hogy ezt nem lehet borra átszámítani, hanem pénzben kell kifizetni, vagy bekebelezetni. Amelyik szőlősgazda tehát azt az idén ki nem fizeti, azt a váltságösszeg a hanyatló árak mellett valószínűleg agyonnyomja.

Az erdőbirtok váltsága minket nem érdekel.

A házbéradó alá eső épület (városi házak) az 1920. évben elért nyersházbérfelvétele háromszorosára alá esik. Ezt is megtudhatja mindenki az adókönyvből, ha az egy évi házbéradó összegét elosztja 14-el és megsorozza százzal. Az adóhivatal ugyanis nem mindig fogadja el helyesnek a novemberi házbérvalómást. Egy 4000 kort. jövedelmező ház megér ma nagy általánosságban fél milliót és fizet 12.000 kor. váltságot 75.000 helyett, ami 25%-nak felel meg. Nagyobb, jövedelmezőbb házaknál ez a százalékszám emelkedik, jöllehet a háromszoros kulcs megmarad. A házbirtokosok itt ugyszólván egyszerre kapják meg a háboru alatt elszünetelt veszteségeikért a kárpótlást. Nem kell tőlük irigyelni, megszenvedtek érte. Kár, hogy sokan ezt nem tudták megvárni és kénytelenek voltak eladni házukat

Házostályadó alá eső épület után a váltság az 1921. évre kivetett házostályadó 15-szöröse.

A kereskedelmi áruaktárak nagyon alacsony kulcs szerint fizetnek. Az április hó 1-én mutatkozó állag kétharmadának 10%-a. A valóságban tehát 66%-a. Adósságot itt se lehet levonni. Ha 1920. dec. 31-én tűz ellen biztosítva volt, akkor a biztosítási összeget kell az állag értékének fel venni. De nincsen talán senki, aki tűz ellen teljes értékben biztosított volna.

A kereskedőknek kilátásba helyezett ezen nagy előny nem méltányos. Igaz, hogy nagy veszteségeket szenvedtek az árak esése folytán, de semmi árucikk sem esett oly rohamosan, mint az élőállat; tehát ezen a címen a mezőgazda még többet veszített és eszébe sem jut, hogy külön elbánást kérjen. Nem lehet a kereskedőket vádolni, hogy nem vallották be a helyes értéket, de aki akarta megtehetette. A tárgyi adózás itt nagyon illuzórius valami.

A butorok is 30%-al váltságkötelesek, de csak akkor, ha beszerzési áruk 30.000 koronát meghaladja. Ilyen Debrecenben nem sok fog akadni. Szőnyegek műtárgyak után 5, aranyézüst neműek után 10, ékszerek stb. után 15% fizetendő.

Az ipari vállalatok után fizetendő a bennük fekvő vagyonszállás 10%-a. Mivel Debrecenben mezőgazdasági ipar nincs, ez minket nem érdekel.

Az ingatlan váltságát lehet fizetni:
1) buzában, ha a kat. tiszta jövedelem 1000 K-nál nem több
2) készpénzben buza értéke szerint
3) záloglevelekkel buza értéke szerint
4) telekkönyvi biztosítással
5) mindegyik esetben fele összegig saját jegyzésből származó, nosztrifikált magyar háborus államadóssági címletekkel.

Kényszerkölcsön elismervénnyel fizetni nem lehet. Ezért sorsjegyeket fogunk kapni, teljes értékben.

Sokat hangoztatott kívánságot elégit ki a javaslat, mikor a háborus nagyobb (legalább egy millió) vagyonszállást kétszeres váltsággal rója meg.

Kétséget nem szenved, hogy a javaslat erős támadásoknak lesz kitéve. El kell ismerni

mindenkinek, hogy az eltitkolhatatlan és elrejtethetetlen mezőgazdasági ingatlan sokkal többet fizet, mint a felszerelés, az áruaktár és az ipari vállalat. Ezek sok esetben ki is fogják kerülni a fizetést, sok esetben be sem lehet majd hajtani rajtuk. Pártolja a javaslat a haszonbérlet és a kereskedőt, gyarost a földbirtokossal szemben. Helyesnek látszik a háztulajdonos kiméltése és a progresszivitás.

Elmondtam a főbb rendelkezéseket.

Át kell hatva lennünk attól a tudattól, hogy gazdasági létünk csak öncsalás, csak szappanbuborék addig, míg az állam — tehát a mi összeségünk — meg nem erősödött. Minden áldozatot meg kell hoznunk erre a szent célra, Most is és a jövőben is. Tudnunk kell azt is, hogy a tárgyi adózásnál (már pedig csak ez bizonyít gyorsan nagy összegeket) igazságosságról és méltányosságról nem igen lehet szó. Itt tehát az egyéni panaszoknak helye nincs. De ez még csak javaslat. Most van a megfontolás ideje. Nagyon kíváncsiak tartjuk, hogy a törvény a mezőgazdasági ingatlan enyhébben, a felszerelést, áruaktárakat, ipari vállalatokat erősebben adóztassa meg, mint a javaslat óhajtja, mert csak így lehet őket egymással és a takarékbetétek, folyószámlák már 20%-ban megállapított vagyonszállásával összehangba hozni.

Göröby György.

Hirdetmény. A városi Tanács a m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 26.600—1921. VIII-i. számú rendelete folytán közli az érdekelteket szőlőbirtokosokkal, hogy a lisztharmat (oidium) nevű szőlőbetegség — mely a fürtökön lisztszerű fehér bevonás, a vesszőkön pedig vörös-barna foltok alakjában mutatkozik — évről-évre fellépő pusztításában a fentírt beteg vesszők levágása és elégetése mellett, csakis kénporozás által akadályozható meg. A kénporozás eredményességéhez a kénpor lisztfinomsága megkívánatik, valamint az is, hogy a kénporral befúvás csak az esti vagy hajnali órákban eszközöltessék. Darabos kénpor használata célhoz nem vezet.

Eredménybiztos ventilált olasz kénport a Magyar Mezőgazdák szövetezete (Budapest, Alkotmány-u. 29.) olcsón árusít.

Felhívja a Tanács a szőlőbirtokosokat, hogy a fenti óvintézkedést illetőleg védekező eljárást úgy saját érdekükben, mint a köz javára lelkiismeretesen hajtsák végre.

Városi Tanács.

A tőzsde

Zürichi zárótőzsde jun. 25. (MTL) Berlin 815, Holland 196—, Newyork 594, London 2220, Páris 4750, Milánó 2870, Prága 812—, Budapest 230, Zágráb 410, Bukarest 925, Varsó 37, Bécs 107— Osztrák lebelyeg 88.

Bécsi valuta jun. 25. (MTL) Márka 960 Lei 1070, Lira 8406, Francia Frank 5460, Svájci Frank 11480, Dollár 674—, Rubel 830, Sokol 940. Angol font 2570, Dinár 1850, Lengyel márka 42, magyar korona 272.

Kifizetések: Zágráb 461, Berlin 960, Prága 985, Budapest 269, Olasz 3285, Svájci 116—, Newyork 681, Varsó 44 1/2, Páris 5575, Amsterdam 22750, Bukarest 1063, London 2580, Söfia 700.

Budapesti sárlat jun. 25. (MTL) Magyar hitel 1750 Osztrák hitel 600, Angol-Magyar bank 700, Leszámit. bank 725, Magyar-Olasz bank 300, Jelz. hitelbank 265, Keresk. bank 6250, Pesti hazai első 19700, Borsodmiskolci 2425.

Valuták. Napoleon 835—, Angol font 970—, Dollár 247—257, Francia frank 2050—, Márka 365—, Lira ———1240, Osztrák kor. 38 1/2, Rubel 60—52, Lei 395—, Sokol 365—, Svájci frank 250—, Korona dinár 655—675, Frank dinár 655—675, Lengyel márka 17—19.

Terménytőzsde. Tengeri 825—70, cirokmag 450 ab állomás, fehér bab 500 ab állomás, új őszi árpa 510 ab állomás.

Dollárt

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legolcsóbbárában vesz Simon György DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Kálicsappan és mindentféle fertőtlenítő szerek

'Radikál' patkányirtó szer stb.

Telefon 14-90.

legolcsóbban szerezhetők be

Telefon 14-90

Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. SZ.

Csurka „KEGYELET” Temetkezési Vállalat

Debrecen Kossuth-u. 3 szám. (Kölcseőnevelő épület) Telefon 381.

Ajánlja dusan felszerelt temetkezési vállalatát a n. é. gyászoló felek becses rendelkezésére a legolcsóbb áron.

Díszes gyászokocsk.

Elsőrendű felszerelés.

Saját lovak.

METEOR MOZGÓBAN

Bocskay-tér.

Ma június 26-án, vasárnap

XA-XA

III. rész, 8 felvonás.

A dzsungel paradicsom.

Előadások kezdete d. n. 3, 5, 7 és 9 órákor

Péntárnyítás d. e. 10 órákor

Helyárak: P. 16, F. 14, I. 12, II. 8,

III. 6 korona.

Az 1921. évi termésű gabona és tengeri forgalmának szabaddá tétele.

A 4675—1921. M. E. sz. rendelet szerint az 1921. évi termésű buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, köles, tatárka és tengeri, valamint ezek örleménye a belföldi forgalomban 1921. július 5-től kezdve szabadon adható és vásárolható. Az 1920. évi gabona forgalmát illetőleg az eddigi szabályok érvényben maradnak.

Minden malom köteles a hozzá őrlés, vagy hántolás végett beszállított gabonaneműkből azok 15%-át, a darálás vagy egyéb feldolgozás végett beszállított gabonaneműkből pedig azok 12%-át természetben visszatartani és az államkincstár részére ugyancsak természetben beszolgáltatni.

Az őrlési tanusítvány rendszer tehát további intézkedésig érvényben marad.

Buzát, rozst és kétszerest akár szemes állapotban, akár megdaráltan állatokkal feletetni tilos.

A rendeletben felsorolt mezőgazdasági termények vasuton, hajón v. közforgalmu gépkocsin belföldi forgalomban szállítási engedély nélkül, a határszéli forgalomban csak szállítási igazolvánnyal, a határon túl való forgalomban pedig csak kiviteli engedéllyel szállítható.

A földmivelésügyi miniszter állapítja meg azt, hogy mely állomásokat kell a határszéli forgalomba eső állomásokról tekinteni.

A határszéli forgalomban az említett termények tengelyen, vagy bármily más módon való szállítását is a földmivelésügyi miniszter igazolványhoz kötheti.

Amennyiben valamelyik termelő a közlelmzési minisztertől, vagy 1921. július 1. után a földmivelésügyi minisztertől engedélyt kapott arra, hogy az 1920. évi termésből be nem szolgáltatott vagy részben feloldott, illetve kiutalt gabona (tengeri) mennyiségnek megfelelő gabonát az 1921. évi termésből szolgáltatasson be, köteles ezt a gabona mennyiségét mindjárt az első cséplésből, külön felhívás bevétele nélkül, a forgalmi árak megfelelő térítési áron közcélokra beszolgáltatni, amely térítési ár azonban a 9610—1920. M. E. sz. rendelet 4 §-ában megállapított árnál magasabb nem lehet.

Aki ezt a rendeletet megszegi, vagy kijátsza, vagy annak megszegésénél vagy kijátszásánál bármily módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, kihágást követ el és a rendelet 11. §-a értelmében 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Közlelmzési ügyosztály.

Apró hirdetések.

Debreczei Gazdak
Bankja Részvénytársaság
Kossuth-utca 17. Köles-
őket folyósít házakra, —
földekre és értékpapírokra
Betéteket elfogad, a beté-
tek után kamatot ad. Er-
tékpapírokat és idegen
pénzeket vásárol és elad.
Elfogad értékeket megör-
zés céljából és bérbe ad
(safé deposit) páncélreke-
szeket. Takarékpénztár és
bankügyletek minden ágá-
zatával foglalkozik. Felek-
nek minden pénzügyi mü-
veletnél rendelkezésére áll.

Bélyeggyár
és vésőintézet
PAULÓ I.
Bathányi-utca 22.
Telefon 1365.

Irodai munkát
vállalok délután 3-tól
8-ig. Megkeresések a ki-
adóba adandók „Leszerelt
hadnagy” jelígre

Butorozott szoba
kiadó. Címet megmondja
a kiadó.

Molykár ellen

szőnyegek és társaságok megör-
sítését a legnagyobb biztonságban
boraként KÖVÁRY és ÁLT-
MANN Piac-utca 42.

Elevészt
pénteken a Piac-utczán
egy elszakadt férfi arany
óránc. A becsületes meg-
találó illő jutalomban ré-
szesül a kiadóban.

Koros Sándor

(Értel-szabó) Buzsákos Piac-u. 69.
Buzsákos Buzsákos Piac-u. 69.
Buzsákos Buzsákos Piac-u. 69.

Német nyelvet
tanít magánháznál órá-
kat ad kezdőknek is, a
legjobb és legkönnyebb
módszer szerint Délutáni
correptálás. Siposs. Ra-
kovszky-u. 13.

Forgács István

műbírás
Bádógos-u.

Eladó
7 hold föld a város alatt
terméssel együtt. Értekez-
hetni Vár-u. 8. Ugyanott
egy könnyű sárga egy lo-
vas féderes kocsis és egy
igás taliga van eladó.

Butorozott
szobát keresek lehetőleg
teljes ellátással. Közel va-
lamelyik villamos megálló-
hoz. Megkereséseket
„Garzon” jelígre kérek.

Ébéd kosztot
keres gyermektelen há-
zaspár. Ajánlatokat a ki-
adóba kérek.

Eladó
a város alatt egy szobás
kis ház. Értekezhetni Gaz-
dak Bankja, Kossuth-u. 17

Jókarban lévő

békebeli minőségű keveset
használt zsakett öltöny ju-
tányosan eladó. Cím a ki-
adóhivatalban

Rikkancsok

felvétetnek fix fizetés
sel és jutalékkal
a kiadóhivatalban

Makulatura öt kilós
tételben kapható
lapunk kiadóhivata-
lában.

Butorozott
szobát keresek lehetőleg
a Piac-utczához közel. —
Megkereséseket a kiadóba
kérek.

Íróasztalt
székeket keresek megvé-
telre. Ajánlatokat „Íróasz-
talt” jelígre a kiadóba
kérek.

Méhrajt
elsőrendű 600 koronáért
szállít Széchy György —
Szerep, Biharm.

Kosztot
és lakást keres garzon uri
ember, gyermektelen há-
zaspárnál vagy magános
urinnél. Megkereséseket
a kiadóba kérek „Csen-
des Otthon” jelígre.

Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

legregyebben fennálló temetőszőlő vállalat elismert legolcsóbb áraitól és lelkiismeretes kiszolgálásáról. Köszönetnyilvánítások és menekülteknek nagy áron megadomány. Üzlet: Kossuth-u. 2. (Városháza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.

DOLLÁR SZOKOL, LEI stb.

RANKAI, DEGENFELD-TÉR 6.

(Kenyérpiac) Telefon 209.

Eladó hálószoba butor.

Két ág, sodronybetét és matrácza, két ruhaszekrény kettőle nyíló, éjjeli szekrény márvány, ebédőlkredenc szintén márvánnyal, ebédő asztal négy székekkel, tükör, függönyök stb. azonnali átvételre eladó Dezső L. Maróthy-u. 19.

Lapkihordó asszonyok

felvétetnek lapunk kiadóhivatalában
Piac-utca 59. szám alatt.

Eladó szőlőterestiszőlő

Andrássy-uton 856 —-öl jótermő szőlő gyümölcsös nádasajtával azonnali átvételre eladó, DEZSŐ LÁSZLÓ Maróthy-utca 19. sz.

Mindenféle

írómunkák
lemásolása!
Sokszorosí-
tása írógépén!

Magánleveleket, szindarabokat, iskolai jegyzeteket lemásol izlésesen írógépén bármely példányban a NAGY LAJOS gépiró, másoló és könyvnyomdai sokszorosító vállalata.

Iroda: Veres-utca 9. szám.
Csapó-utcai rész — Villamos forgalom
**Hivatalos órák: reggeltől — estig ál-
landóan egész nap!**

Gyász esetek alkalmával forduljon bizalommal FEHÉRTÓI BÉLA temetkezési intézetéhez

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM. (Saját ház.)

Hol temetések a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig személyes felügyelet mellett a legolcsóbb napi árban eszközöltnék. Telefon nappal 11—85., éjjel 10—91.

A Magyarországi Zsidóságrol

A magyarországi zsidók sta-
tisztikája című nagyvárdeki
0-0 és aktuális mű 0-0

Irta: ifj. Wessprémy Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

Gépirónó kerestetik

azonnali belépésre a városi közlelmzési ügyosztályhoz (Piac-u. 9) Gyorsírók előnyben. Jelentkezés hétfő reggel 8—9 óráig.

Üzletszerző

fix fizetés és jutalék
mellett felvétetik la-
puk kiadóhivatalában.
Csakis gyakorlatot egyé-
nek jelentkezzenek.

40 éve áll fenn

GUTTMANN BENEDEK

műszaki papírruház

Budapest, IV., Huszár-kört 19.

Rajz, másoló és fénymásoló papírok

bel- és külföldi rajzszerkek

műszaki nyomtatványok. Irodai cikkek, üzleti könyvek, nyomdai munkák,

fénymásolatok készítése.

Ajánlatot készséggel küldök.

Tessék ezt a hirdetést hívni!
Eltenni! M. gőrizni!

A címet pedig főjegyezni!

**Szoba-
festéseket**

és minden e szakmába
vágó festési és mázo-
lási munkálatokat!

Butor, iroda üzlet és műhelyberendezések, portálok festését és átfestését becsületesen és igen jutányos árban végzi

idősb Relemen Sándor

szobafestő és mázó mester
DEBRECZEN, KÖLCSEY-UTCZA 16.
Tiszteletes, szelid, kifogástalan munkámért 26 éves mesteri múltam kezekedik!

Méltóztassanak egy levelezőapon hoz-
zám írni, vagy a nászom Nagy Lajos
irodájának telefonján hívni. Telefon-
szám 13-76. Rögtön és személyesen
megye a munka fővállalása végett.

Munkálatokat vidéken is teljesítek!
A legkisebb munkákat is elvállalom!

BÁRTFA gyógyfürdő

megnyit!

Hires forrásai ismét
könnyen elérhetőek,
elsőrendű ellátás, —
teljes pensio 40K-tól
feljebb. Kasino. Tekintettel a nagy ér-
deklődésre, szobarendelés táviratilag
ajánlatos. Visum, pénztalát vonatko-
zólag felvilágosítással szolgál. Menet-
jegyiroda fürdőosztálya Budapest V.,
Vigadó-tér 1. — Kérjen prospektust!